

Návrh parametrů zařazení do národní/ nadregionální sítě sociálních služeb

Důvody pro úpravu parametrů:

Stávající úprava parametrů požadovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV) jako zásadních pro možnost zařazení sociální služby mezi nadregionální služby či služby s celostátní působností (dále také jen „PpB“ = Program podpory B, tedy služby financované ze státního rozpočtu přímo z úrovně MPSV dle § 104 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) je uvedena v Metodice MPSV pro poskytování dotací sociálním službám s nadregionální působností. Metodika se jeví jako nedostatečná, respektive nepřesná.

V letech 2012–2013 došlo ze strany MPSV k redukci počtu sociálních služeb v PpB, kdy počet podpořených služeb pro rok 2013 byl cca 80–90 a PpB zahrnoval jen služby skutečně specifické, ojedinělé, tedy služby pro vzácné a málopočetné cílové skupiny, terapeutické komunity a služby následné péče. A jako specifikum svého druhu domovy pro seniory pro vysloužilé řeholní sestry a bratry provozované Českou katolickou charitou.

Od roku 2014 však začal počet sociálních služeb v PpB opět stoupat a v roce 2020 je jich v tomto programu již 182.

Kritéria pro vstup do PpB jsou totiž nastavena velmi široce, což vede k tomu, že o vstup do PpB každoročně žádají i služby, jež mají vysloveně regionální charakter (např. pečovatelské služby a domovy pro seniory). Jedním ze zmíněných stávajících kritérií pro vstup/zařazení služby do PpB je totiž to, že „poskytování sociální služby musí přesahovat území minimálně 3 sousedících krajů a vzhledem k charakteristikám poskytované služby nelze efektivně uskutečňovat podporu služby v rámci jednotlivých krajů samostatně“, přičemž poskytování sociální služby na území 3 sousedících krajů není ani v nadregionálním programu ničím výjimečným. Mnozí poskytovatelé sociálních služeb považují administrativní zátěž spojenou s poskytováním služby na území 3 krajů za doklad **nemožnosti realizovat službu efektivně, jíž zaměňují za uskutečnění podpory služby v rámci jednotlivých krajů samostatně.**

Dalším problémovým bodem, jenž se ovšem týká nikoliv kritérií, ale celkově systému sociálních služeb v republice, je mylný předpoklad některých organizací, že pokud služba funguje na jedné adrese, ale během roku ji navštíví klienti z 10 krajů ČR, automaticky to znamená nadregionální charakter služby.

Alternativní návrhy:

(Návrhy vzešly z pracovní skupiny ustavené pro řešení témat v KA 2 – Metodika síťování sociálních služeb + Návrh parametrů zařazení do národní/nadregionální sítě sociálních služeb.)

1. Zrušení PpB – sociálních služeb s národní/nadregionální působností

Odůvodnění: Existence této zvláštní sítě nemá smysl, neboť služby v ní obsažené mohou být absorbovány kraji a ty je mohou zahrnout do vlastních sítí sociálních služeb.

Navržený postup: Služby v PpB převést krajům podle sídla; pokud jde o terénní nebo ambulantní službu, popř. pobytovou službu s více místy působení (sídel) ve více krajích, služby zaregistrovat podle místa působení.

Takový postup má zcela jistě své opodstatnění a jeví se svým způsobem jako nejsystémovější, je zde však riziko, že některé ze sociálních služeb pro specifické a ojedinělé cílové skupiny nebudou ze strany krajů podpořeny. S ohledem na platné znění zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kdy kraje zajišťují dostupnost sociálních služeb v samostatné působnosti (tedy plánují a tvoří síť sociálních služeb), je tato obava opodstatněná, jelikož kraje nemusí dle dikce současné legislativy dbát na doporučení MPSV.

2. Zachování revidovaného souboru služeb PpB – sociálních služeb s národní/nadregionální působností se stanovením kritérií pro zařazování do této sítě

Odůvodnění: PpB má opodstatnění v případě, že by obsahovala pouze určité druhy služeb nebo služby, které jsou jednoznačně specifické, zcela ojedinělé pro všechny zájemce z ČR (vzácnost cílové skupiny). Nadregionálnost sama o sobě nemůže být kritériem.

Navržený postup: Provést revizi současné sítě B a vstup či setrvání v ní podmínit splněním kritérií uvedených níže. Zvážit, zda služby budou do sítě zařazovány na neurčitou/určitou dobu a dále zvážit, zda a případně jakou má mít síť kapacitu (služby periodicky bodovat, včetně nových žadatelů, služby s nižším počtem bodů vyřazovat do krajů).

Kritéria:

- a) Vzácnost cílové skupiny a/nebo jiný (inovativní/ojedinělý) způsob péče o cílovou skupinu = nelze spojit s péčí o jinou cílovou skupinu – určit % nebo spíše jednotky výskytu v populaci; zatím identifikovány: nemoc motýlích křídel, Praderův–Williho syndrom, vegetativní stavy (po poškození mozku), muskulární dystrofie, roztroušená skleróza (nutné ověřit počty).

Toto kritérium je naprosto zásadní a mělo by mít nově při zařazování sociálních služeb do PpB největší váhu.

- b) Druhy sociálních služeb, u nichž jsou uživatelé z celé republiky a/nebo služby, u nichž je cílem, aby uživatel službu užíval v jiném než „svém“ kraji, zejména nebyl ohrožen svým původním prostředím (dřívější uživatelé drog, oběti násilí či obchodu s lidmi).

Zatím identifikovány: terapeutické komunity, služby následné péče (jen pokud pracují tak, že uživatelé jsou z jiných míst); tyto dva druhy služeb jsou v PpB zařazeny historicky, dle dohody MPSV a RVKPP, s ohledem na jejich variabilní nákladovost není vhodné uvažovat o jejich podpoře ze strany krajů.

Dále služby poskytované pro celou ČR, tj. telefonická krizová pomoc, azylový dům – Česká společnost AIDS pomoc, odlehčovací služby pro osoby s PAS, dětský detox, domovy pro osoby s roztroušenou sklerózou + odlehčovací služby pro lidi s roztroušenou sklerózou.

Kritéria a tudíž i síť B by měly být aktualizovány v závislosti na tom, zda jde stále ještě o službu poskytovanou klientům z celé ČR (tj. služba např. může být mezitím poskytována v krajích) nebo zda je nějaká nová vzácná cílová skupina.

- c) Pomocným kritériem, ke kterému MPSV přihlédne, bude v tomto návrhu vyjádření krajů, kdy každá sociální služba žádající o vstup do PpB bude uvádět kapacitu, kterou poskytuje u dané služby v jednotlivých krajích. MPSV se následně daných krajů dotáže, zda je s poskytováním dané kapacity této služby na území svého kraje srozuměn a zda považuje danou službu za potřebnou. Případně, zda má na svém území jinou sociální službu poskytující v určité konkrétní kapacitě službu obdobného charakteru.

Závěr:

V rámci PpB doporučuje expertní pracovní skupina využít postup/proces uvedený v bodě 2. Je však zřejmé, že samotné využití takto navrženého postupu předpokládá přijetí navrhovaných kroků tohoto postupu ze strany politické reprezentace. Nelze tedy v tuto chvíli říci, zda (a případně v jakém rozsahu) bude tento návrh akceptován a podpořen k reálnému zavedení do praxe.